

Broedvogels Waddengebied

Een paar hoogtepunten uit 1994

■ In 1991 is het project Broedvogelmonitoring Waddengebied van start gegaan. Het jaar 1994 was een 'gewoon' jaar. Dat wil zeggen dat de nadruk lag op het tellen van referentiegebieden (zie vorige SOVON-Nieuws) en integrale tellingen van kolonievogels. We kunnen nu al zeggen dat er in het Waddengebied nog nooit zoveel telgebieden op een gestandariseerde wijze op broedvogels zijn geïnventarieerd. Het resultaat van deze inspanningen zal uiteindelijk in rapportvorm verschijnen. Om de nimmer te stillen honger van de lezers te bevredigen nu alvast een paar hoogtepunten uit wat zich tussen Den Helder en Nieuw Statenzijl voltrok.

Kolonievogels

Afgelopen jaar zal waarschijnlijk ingaan als hét jaar waarin de Lepelaar het buitengewoon goed deed. De magische grens van 300 paar werd overschreden en het lijkt erop dat vrijwel alle geschikte locaties nu ook eindelijk bezet zijn.

De grootste kolonie werd op Vlieland vastgesteld: 92 paren. Volgens Harry Horn zijn er veel jongen uitgevlogen. Lang verwacht, maar nu eindelijk zover, was het broeden van twee paar in het referentiegebied

Oerd/Hon op Ameland. It Fryske Gea wordt van harte gefeliciteerd met deze fraaie soort in dit belangrijke referentiegebied. Totaal onverwacht was een broedpoging van een paartje op Rottumerplaat. Met het noemen van dit eilandje is waarschijnlijk de laatste schakel genoemd voor een sprong naar de Duitse eilanden. Rottumeroog lijkt te klein voor vestiging en de kwelders aan de Noordkust te onrustig door recreatie en vossen.

Een tweede kolonievogel met opmerkelijk nieuws is de Aalscholver.

Het aantal broedparen op het NAM-eilandje de Hond bedroeg 142. Voor het eerst sinds jaren broedden er weer Aalscholvers op een Nederlands Waddeneiland. Een kale zandplaat in de Kroonspolders op Vlieland was het decor waar zes grondbroedende paren het probeerden. Het lijkt een kwestie van tijd voordat broeden op de overige eilanden een feit zal zijn.

In 1994 mochten we een nieuwe soort in het Nederlandse deel van het Waddengebied begroeten: de Grote Mantelmeeuw. Overigens hebben er in de Delta in 1993 en 1994 reeds één respectievelijk vijf paar gebroed. Op de Hond kwam één paar tot broeden. In 1993 broedde één van de zes Duitse broedparen op het nabijgelegen Memmert. In 1994 werd hier door onze Duitse collega's een broedpoging vastgesteld. Ook het kleinste meeuwtje liet zich in 1994 weer als broedvogel in het Waddengebied zien. De Fryske Feriening foar Fjildbiology vond, net als in 1993, één broedpaar op een van de aardigste kwelders van Noord-Friesland. In

Noordse Stern, Julianapolder 1994 (Hans Hut)

Noord-Groningen werden drie broedparen gevonden die alle mislukten.

Tenslotte kan worden gemeld dat op Texel twee paar Zwartkopmeeuwen tot broeden kwamen, maar dat de Boschplaat voor het eerst sinds de looptijd van dit project geen Zwartkopmeeuwen opleverde. Het blijft dus kwakkelen met deze soort die het in de Delta zo goed doet.

Het lijkt erop dat Grote Sterns een goed broedseizoen achter de rug hebben. Griend leverde als hét ultieme bolwerk natuurlijk weer een substantieel deel van de aantallen op. Naar verluid zal het aantal uit 1993 (7600) worden overtroffen. In het Waddengebied werden Grote Sterns gemeld van Rottumerplaat en Friesland buitendijks (1). Dit laatste geval is overigens uitzonderlijk.

In het Waddengebied broeden de laatste jaren zo'n 100-150 Dwergsterns. Texel is de hofleverancier met ca. 100 broedparen. Hoewel concreet cijfermateriaal op het moment van schrijven nog ontbreekt lijkt het erop dat met name de Horst en de Slufter goede aantallen hebben opgeleverd. Het enige broedpaar dat de Vliehorst en de Richel de afgelopen jaar rijk was, kon dit jaar niet worden gevonden. Voor het tweede achtereenvolgende jaar werd gebroed op de Noordvaarder (Terschelling). Markant was verder het broeden van vier paar in de buurt van Delfzijl.

Roofvogels

Het Waddengebied heeft een bijzondere betekenis voor kiekendieven. Het mag genoegzaam bekend zijn dat het overgrote deel van de Nederlandse Blauwe Kiekendieven op de eilanden is gehuisvest. In 1994 waren voor het eerst alle Waddeneilanden door deze soort bezet. Voor

het eerst broedden er namelijk op zowel Rottumeroog als Rottumerplaat Blauwe Kieken. Op Terschelling alleen al zitten 49 van de ongeveer 110 paren in het Nederlandse deel van het Waddengebied. Het is echter zorgwekkend dat een belangrijk deel van de broedgevallen op de eilanden mislukt. De Bruine Kiekendief doet het goed op de eilanden. Voor het eerst deed een paartje een broedpoging op Rottumerplaat. De soort moet het, net als de Blauwe Kiekendief, op de eilanden voornamelijk hebben van konijnen.

Met de Grauwe Kiekendief op de eilanden wil het niet meer lukken. Opmerkelijk was daarentegen een broedgeval op de Dollardkwelder bij Nieuw Statenzijl in een veld zeebies. Voor zover bekend is dit het eerste echte kweldergeval dat in Nederland kon worden opgetekend.

De Buizerd broedt sinds enige tijd op Vlieland en Terschelling. Des te

opmerkelijker was het dat deze roofvogel nu pas een broedpoging op Texel deed.

De Waddeneilanden kunnen als het laatste bolwerk van de Velduil in Nederland worden gezien. Hoewel het lastig is om een concreet getal voor deze soort op tafel te krijgen lijkt het er sterk op dat deze Rode Lijst-soort een mager jaartje kende.

Andere nieuwkomers

Tot dusverre was Texel het enige Waddeneiland waar Grauwe Ganzen tot broeden kwamen. Ondertussen is deze soort daar een normale verschijning. Terschelling is nu het tweede eiland. In de Waterplak wist een paartje zes jongen groot te brengen. Welk eiland volgt?

De Roodmus verging het in 1994 matig. Hoewel een degelijk beeld nog niet is te geven, lijkt alleen Terschelling het goed te hebben gedaan. Hier kan echter de persoonlijke belangstelling van één gemotiveerde waarnemer een rol hebben gespeeld. Tot dusverre werden er in het Waddengebied alleen broedgevallen op de eilanden gevonden. Dit jaar werd er voor het eerst een broedgeval aan de andere kant van de waterplas opgemerkt. De primeur had het westelijke Eemshaventerrein.

Tenslotte kan nog worden gemeld dat de Blauwborst zijn intrede heeft gedaan als broedvogel op Ameland.

Als dit nummer van SOVON-Nieuws bij u op de deurmat ploft, zijn de meeste waarnemers inmiddels wel benaderd. Bij deze wordt iedereen aangespoord om tijdig zijn/haar materiaal richting Beek-Ubbergen te sturen.

Ben Koks & Rob Vogel

Jonge Noordse Stern, Julianapolder 1994 (Hans Hut)